

BLOG

Mantenir el vincle educatiu quan un alumne necessita una hospitalització en unitats de salut mental

A les aules hospitalàries es gestiona aquesta vinculació oferint una educació integral

LUIS LÓPEZ MURRIA

Pedagog a la Unitat Terapèutica Educativa Acompanya'm

Hospital Sant Joan de Déu Barcelona

En determinades ocasions, el professorat d'escoles i instituts han d'afrontar que alguns dels alumnes no puguin assistir a l'escola, desapareixent de l'aula per qüestions justificades. En el cas que ens interessa, per una hospitalització per motius de salut mental. Sovint aquest fet motiva que el professorat, emparat en el respecte a la persona, tingui dubtes sobre com actuar, com mantenir el vincle amb l'alumne, comunicar-s'hi o no, etc.

Sorgeixen moltes preguntes: Hi ha sempre professionals docents

als centres hospitalaris de salut mental atès que l'escolarització és obligatòria fins als 16 anys? Què esperen dels seus docents els infants i els adolescents quan estan hospitalitzats? Quin impacte té al seu dia a dia no poder assistir a la seva aula habitual?

Com a docent en una unitat d'hospitalització especialitzada en salut mental, aportar la vivència de l'alumne i del docent pot ajudar a descobrir que els nens necessiten els seus suports més propers i diaris i, l'escola i els professors, són persones rellevants que aporten significat al seu dia a dia.

Així doncs, ens centrarem en veure alguns consells que poden servir al professorat per poder fer un bon seguiment tant perquè l'alumnat no es desvinculi de la seva formació acadèmica, com per ajudar-lo a nivell personal en el procés hospitalari.

COM FUNCIONA L'AULA HOSPITALÀRIA?

Quan un dels nostres estudiants necessita un ingrés d'una durada de 30 dies o més, la Llei de Drets i Oportunitats a la Infància i l'Adolescència del 2010, empara el dret a cobrir les necessitats escolars i educatives, el joc i la realització d'activitats culturals i d'acompanyament, sempre que ho permeti l'estat de salut. En aquest context, a les unitats d'hospitalització, hi ha les **aules hospitalàries**. Aquestes aules han de reproduir al màxim un entorn similar al d'un centre educatiu, satisfent així les necessitats de la persona escolaritzada, així com l'horari d'atenció a la mateixa.

És el centre educatiu qui generalment aporta les activitats o el material curricular a treballar, tractant de prioritzar determinats àmbits de treball com ara la llengua, la comprensió lectora, les matemàtiques, la llengua estrangera o les ciències socials. Alhora, els docents de l'aula hospitalària poden crear els seus propis materials curriculars o adaptar-los en funció de les necessitats individuals podent prioritzar certes activitats específiques on poder treballar aspectes com l'educació emocional, l'educació per a la salut o altres activitats relacionades amb les habilitats socials o quotidianes de la vida diària. Cal no oblidar que l'escola o l'institut és qui s'encarrega **d'avaluar**, pactant prèviament amb el professorat de l'hospital els mínims que l'alumne haurà de realitzar, la manera de treballar i de coordinar-se.

CAL EXPLICAR AL GRUP CLASSE L'ABSÈNCIA DE L'ALUMNE?

Com a professionals de l'àmbit educatiu sempre cal prestar

especial atenció al tractament i gestió de la informació quan es produeix una hospitalització. En primer terme, són els **progenitors o tutors legals** els que ens han de facilitar la informació i autoritzar-nos, així mateix, en relació a l'explicació que hem de donar als companys de classe quant al motiu pel qual el seu company no assisteix al centre escolar i consensuar-ho amb el menor.

Habitualment, els pares també demanen consell als docents i és adequat poder pactar l'explicació a proporcionar atès que, sovint, els problemes de salut mental poden generar estereotips o malentesos. No obstant això, també constitueixen una oportunitat per **normalitzar aquesta problemàtica**. Mai no hi ha dubtes quan cal aclarir que un alumne no assisteix a classe per un accident, però quan és per una depressió pot haver-hi dubtes sobre què explicar. És important vetllar sempre per la integritat i la dignitat personal, reservant i comunicant només allò que sigui imprescindible i necessari, actuant sempre a favor de l'alumne.

Podem aprofitar la situació per investigar i indagar sobre els problemes o les inquietuds sobre la salut mental que tenen actualment el nostre alumnat i difondre a la comunitat educativa del centre programes de sensibilització, parlant amb professionals de la salut mental que ens acostin una mica més a la situació real d'aquesta problemàtica.

MANTENIR LA VINCULACIÓ AMB EL CENTRE

D'altra banda, l'experiència per part de la persona atesa a l'enfrontar-se a una vivència difícil a la vida dins d'un hospital és molt intensa i, en algunes ocasions, pot caure en la nostàlgia, la desídia i la tristesa per no poder assistir a classe amb els companys. És significatiu fer que l'alumne se senti part de l'aula sense perdre el contacte, perquè no percebi que els companys, el tutor i, en definitiva, el centre educatiu se n'han oblidat. Això és encara més important en aquells casos que requereixen una hospitalització perllongada, aquí és on es corre el risc més gran d'excloure la persona.

ESTRATÈGIES PER CONTINUAR VINCULANT L'ALUMNE HOSPITALITZAT

- Afegir a les tasques una **petita salutació inicial** per part del docent i els companys, personalitzant les activitats i aprofitant per enviar els millors desitjos de part de tots. Aquest petit gest suposa una gran alegria per a l'infant o adolescent que ha de fer l'activitat i no significa gaire

esforç per al professorat.

- Si es dóna el vistiplau des de l'hospital, amb autorització dels pares i de l'escola, **fer una trucada telefònica, una carta, un correu electrònic o una trucada de vídeo**. Potser els companys de l'alumne o alumna poden fer un vídeo de suport o enviar un missatge de veu encoratjant la recuperació i motivant el nostre alumne perquè no es desanimi, ja que «ho estan esperant amb ganes i els braços oberts».
- **Adequar i adaptar els continguts i activitats** al context i la realitat de l'alumne ingressat. En aquest sentit, és de gran importància la coordinació amb els docents de l'aula hospitalària, els quals podran oferir informació en relació amb les necessitats d'adequació del material. És recomanable enviar un material ordenat i de fàcil accés a l'alumne. Que contingui instruccions clares, delimitades i concises. És important trobar la manera adequada perquè cada estudiant tingui clar quina activitat ha de fer, com ha de dur-la a terme i quan és la data límit de lliurament. A més, el nostre alumnat necessita conèixer com es comunicarà amb els seus tutors i docents i la disponibilitat horària quan sorgeixin dubtes o preguntes que no puguin contestar l'equip educatiu de l'aula hospitalària, com per exemple si es pot lliurar una feina uns dies més tard.

Els nostres alumnes ingressats en aules hospitalàries troben a faltar els seus tutors i els seus *profes*, troben a faltar els seus companys i amics, troben a faltar l'esport, els jocs i, encara que no ho sembli, també les matemàtiques. Troben a faltar el pati i les activitats, troben a faltar la seva cadira i la seva taula i, per descomptat, troben a faltar la seva rutina, la seva escola on tenen els seus projectes educatius, els seus projectes de vida personals i un gran sentiment de pertinença que no deixen de recordar el dia a dia de la seva vida hospitalària.

En definitiva, el **nostre objectiu com a professionals** és mantenir un vincle estret entre l'alumne ingressat i el centre educatiu oferint una educació integral. No perdre l'hàbit d'estudi, aconseguir la motivació necessària i preparar una tornada satisfactòria al centre escolar són les fites a assolir pels professionals de l'educació davant aquest repte. És de vital importància donar visibilitat a aquest alumnat perquè no caigui en l'oblit.